

afdeling: BO/Advies
datum: 5 oktober 2015
registratienummer: 280765
steller: E. van Schaijk
paraaf chef:
kopie aan:
onderwerp: Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit

nota voor commissie Ruimte

1. Inleiding

In Hilversum vormt het ruimtelijk kwaliteitsbeleid regelmatig het onderwerp van discussie. Hierbij is (naast kritiek op individuele ruimtelijke plannen en ontwerpen) de vraag hoe ruimtelijke kwaliteit verbeterd kan worden en hoe het beste in het planvormingsproces te borgen is dat het risico op ad hoc discussies over ruimtelijke ingrepen beperkt kan worden. Het college heeft gevraagd om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om eerder, breder en meer proactief te advies in te winnen op ruimtelijke kwesties.

In het collegeprogramma is opgenomen dat ruimtelijk kwaliteitsbeleid en toetsing van welstand en ruimtelijke kwaliteit worden gemoderniseerd. In de kadernota 2015, sterprogramma wonen is dit verwoord als het instellen van een commissie ruimtelijke kwaliteit.

2. Samenvatting van het voorstel

In deze nota wordt omschreven hoe deze nieuwe Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) vorm krijgt en in welke situaties deze commissie betrokken wordt bij de ruimtelijke planvorming in het beleidsontwikkelingsproces.

3. Aanleiding of huidige situatie/projectfase

Het toezicht op de ruimtelijke kwaliteit gebeurt nu strikt genomen alleen bij vergunningplichtige bouwaanvragen, door de Commissie Welstand en Monumenten CWM, op basis van de criteria uit de Welstandsnota (of bijv. een beeldkwaliteitsplan dat als welstandsbeleid is vastgesteld).

In de praktijk wordt het college echter door meerdere betrokkenen en in een eerder stadium geadviseerd:

- Ambtelijk worden ruimtelijke ontwikkelingen gesignaleerd of geïnitieerd. De ambtelijke organisatie adviseert het college bij gebiedsontwikkelingen en stelt visies en beleidskaders op voor ruimtelijke kwaliteit.
- De Commissie Welstand en Monumenten biedt (naast toetsing op redelijke eisen van welstand) vooroverlegmomenten voorafgaand aan de vergunningsaanvraag. Daarnaast worden door de ambtelijke organisatie ruimtelijke plannen en ontwerpen voor de openbare ruimte vaak al in een vroeg stadium met CWM besproken.
- De stadsbouwmeester is door het vorig college aangesteld om te adviseren op ruimtelijke ontwikkelingen, maar het contract is inmiddels beëindigd.

4. Doelstelling of gewenste situatie

Binnen het ruimtelijk kwaliteitsbeleid bestaat maar één wettelijke verplichting: een gemeente die welstandsbeleid wil voeren, moet dat verwoorden in een welstandsnota. Dit vormt het juridische kader. Gemeenten krijgen echter steeds meer vrijheid om te bepalen hoe zij het welstandsbeleid en -toezicht willen inrichten.

Zowel bij de huidige CWM, als in de ambtelijke organisatie, bestaat de wens van onafhankelijke advisering op meerdere ruimtelijke kwaliteitsaspecten en vroeger in het planvormingsproces. Dit sluit aan bij het breed gedragen geluid uit de politiek om meer samenhang te brengen in stedenbouw, architectuur, landschap en cultuurhistorische context.

Deze adviesrol wordt geformaliseerd en als werkwijze vastgelegd in de vorm van een adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit. De betrokkenheid van deze nieuwe commissie zou in de fase van het beleidsontwikkelingsproces moeten gaan plaatsvinden.

Bestaande Commissie Welstand en Monumenten

De CWM behoudt haar wettelijke taak, maar zal zich uitsluitend nog op toetsing in de fase van het beleidsuitvoerende bouwproces moeten richten en zal ook de mogelijkheid blijven bieden om in vooroverleg advies te geven op individuele bouwplannen.

De taken om in de beleidsontwikkelingsfase te adviseren op visies, ruimtelijke plannen en beleid komen te vervallen.

Toetsing van bouwplannen op redelijke eisen van welstand is een wettelijke taak die gebonden is aan de behandeltermijn van omgevingsvergunningen. Hetzelfde geldt voor de beoordeling van plannen voor monumenten. Om deze reden moet CWM in een frequentie van twee weken bijeen blijven komen.

Taken Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit

De adviserende rol op het gebied van ruimtelijke kwaliteit in de fase van beleidsontwikkeling komt te liggen bij de ARK, die het college zal adviseren op ruimtelijke plannen en ontwerpen op samenhang in stedenbouw, landschap en openbare ruimte. Deze commissie zal het college gevraagd en ongevraagd adviseren bij majeure en of complexe opgaven voor delen van de stad in een vroege fase van het planningsproces. Daarnaast zal deze commissie optreden als klankbord voor de ambtelijke organisatie en met een kritische blik ruimtelijke plannen benaderen. De commissie is bij advisering niet gebonden aan bestaand ruimtelijk of welstandsbeleid, maar kan wel voorstellen om dit beleid op onderdelen te wijzigen.

De ARK zal bovendien gevraagd worden om eenmaal per jaar aan de hand van een thema een presentatie te geven en/of een discussie aan te gaan met de gemeenteraad.

Samenstelling en frequentie

De adviescommissie zal bestaan uit drie leden. In de commissie nemen een gerenommeerd architect, een stedenbouwkundige en een bestuurder met ervaring in architectuurhistorie zitting. Afhankelijk van de te behandelen plannen, kan de ARK voor specifieke kennis adviseurs (zoals verkeerskundigen, landschapsarchitecten, historici, kunstenaars) uitnodigen om deel te nemen aan een bespreking.

De ARK kan in veel lagere frequentie bijeenkomen dan de CWM, omdat majeure of complexe opgaven niet meer dan een paar keer per jaar aan de orde zullen zijn. Te denken valt aan ongeveer eens per kwartaal of op verzoek van het college.

De commissie adviseert het college. In het besluitvormingstraject voor ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, structuurvisies en beeldkwaliteitsplannen, zal het raadsvoorstel vergezeld gaan van een advies van de ARK.

5. Risico's, oplossing en toetsing

De commissie wordt ingesteld voor het vervolg van deze collegeperiode. Na twee jaar, in 2017 vindt een evaluatie plaats van de advisering en werkwijze van deze commissie.

6. Financiën

In de begroting van 2016 is het budget voor vergunningverlening resp. actuele ruimtelijke plannen met €20.000,- verhoogd t.b.v. advisering op ruimtelijke kwaliteit.

7. Burgerparticipatie

n.v.t.

8. Communicatie

Ruimtelijke plannen die door de gemeenteraad worden vastgesteld, zullen vergezeld worden van een advies van de adviescommissie ruimtelijke kwaliteit.

9. Duurzaamheid

n.v.t.

10. Rechtmatigheidskader

Art 84 van de gemeentewet voorziet in het instellen van een commissie zonder bevoegdheden ofwel een zogenoemde 'andere' commissie. is zonder bevoegdheden. Dit is een bevoegdheid van het college, De enige voorwaarde is dat er geen raadsleden zitting mogen nemen in deze commissie.

11. Alternatieven door derden

n.v.t.

12. Voorstel

Het college te adviseren over het instellen van een Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit voor 2016 en 2017